

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/91/2025
Identifikačné číslo spisu:	8522201492
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8522201492.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Z. Z., narodeného XX. S. XXXX, J. Ľ. XX a 2/ I. Z., narodenej XX. S. XXXX, J. Ľ. XX, oboch zastúpených advokátkou JUDr. Vierou Komanovou, Stará Ľubovňa, 17. novembra 31, IČO: 37 787 918, proti žalovanej Obci Nová Ľubovňa, Nová Ľubovňa 102, IČO: 00 330 086, zastúpenej advokátom JUDr. Rastislavom Stašákom, Stará Ľubovňa, 17. novembra 14, IČO: 42 085 951, o určenie neexistencie vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 6C/76/2022, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 29. januára 2025 sp. zn. 11Co/21/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. marca 2024 č. k. 6C/76/2022-167 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že žalovaná obec nenadobudla právo zodpovedajúce vecnému bremenu, spočívajúce v práve vedenia kanalizácie cez ich pozemky. Zároveň súd priznal žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania vychádzal zo skutkového zistenia, že v predchádzajúcom konaní vedenom pod sp. zn. 7C/325/2015 Okresný súd Stará Ľubovňa rozsudkom z 23. februára 2018 právoplatne určil, že na dotknutých nehnuteľnostiach (parcely KN-C č. 1705/12 a 1705/37 v k. ú. Nová Ľubovňa) spočíva vecné bremeno pozostávajúce z práva vedenia kanalizácie odtoku dažďovej vody v prospech žalovanej. Toto vecné bremeno malo žalovanej vzniknúť titulom vydržania a rozsah bol zaznamenaný geometrickým plánom č. 13/2014, vyhotoveným geodetom Z. Š.. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku dospel k právnomu záveru, že okolnosť, že predložený geometrický plán č. 13/2014 vykazuje nedostatok vo forme absencie úradného overenia, nespôsobuje automaticky neexistenciu vecného bremena, a ani to, že by žalovaná vecné bremeno vydržaním nenadobudla.

1.2 Pri posudzovaní uplatneného nároku prvoinštančný súd v rámci svojej právnej úvahy konštatoval, že žalobcovia v danom prípade nepreukázali naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby. Argumentoval tým, že postavenie žalobcov by sa nijakým spôsobom nezmenilo ani v prípade vyhovieňa žalobe, keďže kanalizačné teleso na parcelách fakticky zostane naďalej uložené a súd v pôvodnom konaní nevzhliadol žiadny právny dôvod na jeho odstránenie. Ďalej dal do pozornosti, že vo svojej rozhodovacej činnosti nemá právomoc a ani oprávnenie akokoľvek revidovať meritórne závery vyslovené v predchádzajúcom právoplatnom rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa vo veci sp. zn. 7C/325/2015.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. januára 2025 sp. zn. 11Co/21/2024 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %.

2.1 Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého prvoinštančného rozhodnutia a na zdôraznenie jeho správnosti uviedol ďalšie doplňujúce právne dôvody. Kľúčovým argumentom odvolacieho súdu bolo vyvrátenie mylného predpokladu žalobcov, že k nadobudnutiu vecného bremena vydržaním a pre vznik jeho vecnoprávnych účinkov je absolútne nevyhnutné vykonanie zápisu do katastra nehnuteľností. Odkázal na ustanovenia § 5 ods. 2 a § 34 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností, v zmysle ktorých práva k nehnuteľnostiam, ktoré vznikli priamo zo zákona (čo je aj prípad nadobudnutia vlastníctva či iného vecného práva vydržaním), sa do katastrálneho operátu zapisujú formou záznamu. Odvolací súd uviedol, že takýto záznam plní výlučne evidenčné funkcie, ktoré nemajú žiaden vplyv na samotný vznik, zmenu, či zánik práv k nehnuteľnostiam.

2.2 Odvolací súd sa následne zaoberal doktrínou prejudiciálnej záväznosti súdneho rozhodnutia. Konštatoval, že rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 7C/325/2015-205 z 23. februára 2018 nebolo vecné bremeno priamo konštitutívne zriadené, ale iba deklarované, a to na základe skutočnosti, že už pred jeho vydaním došlo k naplneniu zákonných podmienok vydržania priamo zo zákona. S poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne na rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/44/2010 (publikované pod R 40/2013), odvolací súd uzavrel, že pokiaľ došlo v právoplatne skončenom konaní medzi tými istými stranami k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa odvodzuje nový nárok, je súd v ďalšom konaní týmto prejudiciálnym vyriešením viazaný. Ignorovanie tohto prejudiciálneho účinku by predstavovalo vážny zásah do princípu právnej istoty a stability právnych vzťahov chránených aj Ústavou Slovenskej republiky.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ dovolanie. Prípustnosť svojho mimoriadneho opravného prostriedku vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. d), f) a § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove v celom rozsahu a vec mu vrátil na opätovné prejednanie a rozhodnutie, pričom žiadali priznanie trov dovolacieho konania v 100 % výške.

3.1 Dovolatelia vo vzťahu k vadám konania uplatneným podľa § 420 písm. d) a f) CSP podrobne argumentovali, že konajúce súdy nevzhliadli prekážku právoplatne rozhodnutej veci a následným nesprávnym procesným postupom im odňali možnosť konať pred súdom, konkrétne brániť svoje vlastnícke právo. Podstatou ich námietky bolo presvedčenie, že rozsudok Okresného súdu v Starej Ľubovni sp. zn. 7C/325/2015 je v dôsledku chýbajúceho úradného overenia geometrického plánu č. 13/2014 úplne nevykonateľný, zmätočný, a predstavuje iba „bezcný papier“ či takzvaný „paakt“. Výtýkali odvolaciemu súdu, že bagatelizovaním tejto skutočnosti neposkytol ochranu ich základnému právu na spravodlivý proces.

3.2. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobcovia uviedli, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď zjavne nerešpektoval kogentnú právnu úpravu reprezentovanú zákonom č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností (najmä § 67 ods. 5 vyžadujúci úradné overenie geometrického plánu) v spojení s § 134 a § 151o Občianskeho zákonníka. Trvali na tom, že aby vecné

bremeno reálne právne existovalo, je nevyhnutný jeho platný zápis do katastra nehnuteľností, čo v tomto prípade pre formálne vady listiny nebolo možné vykonať. Následný výmaz tohto záznamu katastrom na základe protestu prokurátora podľa nich potvrdzuje skutočnosť, že k nadobudnutiu vecného práva žalovanou reálne vôbec nedošlo.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení uviedla, že rozhodnutia oboch nižších súdov považuje za plne zákonné, správne a spravodlivé. Navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie ako nedôvodné zamietol a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

4.1 Nesúhlasila s tvrdeniami žalobcov s poukazom na fakt, že vecné bremeno nadobudla vydržaním priamo ex lege uplynutím zákonom stanovenej vydržacej doby. Zdôraznila, že súdne rozhodnutie č. k. 7C/325/2015 túto existenciu iba deklarovalo, a preto nemalo konštitutívne účinky, pre ktoré by bol nevyhnutný riadny vklad do katastra. Podľa žalovanej, ak raz dané právo vzniklo, oprávnená osoba nadobudla všetky oprávnenia vyplývajúce z vecného bremena, pričom táto skutočnosť nemôže byť dodatočne spochybňovaná výlučne tým, že z administratívnych dôvodov (napríklad pre absenciu úradného overenia geometrického plánu) nie je toto právo momentálne spôsobilé na zápis formou evidenčného záznamu do katastra. Prípadné vyhovie takejto žalobe by podľa žalovanej znamenalo neprípustné revidovanie už právoplatného rozhodnutia a hrubé narušenie princípu právnej istoty.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou tohto dovolacieho dôvodu je odňatie možnosti konať pred súdom, prípadne také vady konania, ktoré majú za následok porušenie ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolatelia primárne uplatnili vadu zmätočnosti konania v zmysle § 420 písm. d) CSP s argumentáciou, že v danej veci už bolo právoplatne rozhodnuté. Dovolací súd vo všeobecnosti konštatuje, že prekážka právoplatne rozhodnutej veci (res iudicata) upravená v ustanovení § 230 CSP bráni tomu, aby sa o tej istej veci - definovanej preukázateľnou totožnosťou predmetu konania a totožnosťou strán sporu - mohlo prejednávať a rozhodovať pred súdom znova.

9. Z obsahu predloženého spisu nepochybne vyplýva, že tvrdenie dovolateľov o naplnení tohto zmätočnosťného dôvodu je zjavne logicky rozporné so samotným charakterom nimi podanej žaloby. V pôvodnom právoplatne skončenom konaní (vedenom pod sp. zn. 7C/325/2015) vystupovali žalobcovia v pozícii strany, ktorá sa domáhala odstránenia kanalizácie, kým protistrana (obec) sa vzájomnou žalobou domáhala uloženia povinnosti strpieť uloženie kanalizácie na základe vydržaného vecného bremena. Súčasné konanie (sp. zn. 6C/76/2022) však bolo iniciované negatívnou určovacou žalobou aktuálnych žalobcov smerujúcou k deklarácii, že žalovaná takéto právo z vecného bremena podľa právoplatného rozsudku reálne nenadobudla. Nejde tak o totožný predmet konania (totožný nárok), čo správne identifikovali už sudy nižších inštancií. Závaznosť skoršieho rozsudku v tejto veci nevytvára procesnú prekážku litispendencie či prekážku rei iudicatae brániacu samotnému prejednávaniu veci, ale predstavuje prekážku materiálnej právoplatnosti určujúcu medze, v ktorých je súd následne hmotnoprávne viazaný prejudiciálnou otázkou. Preto dovolací dôvod podľa § 420 písm. d) CSP v preskúmvanej veci nie je daný.

10. Ďalšou vytýkanou procesnou vadou bol zásah do práva na spravodlivý proces s uplatnením dôvodu podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, spočívajúci údajne v tom, že odvolací súd zjavne procesne pochybil, keď sám nerešpektoval platný právny predpis - zákon o katastri nehnuteľností.

11. K problematike odňatia možnosti konať pred súdom (§ 420 písm. f) CSP) dovolací súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že za odňatie možnosti konať pred súdom možno považovať len taký flagrantne chybný postup súdu v priebehu samotného procesu (napríklad nepredvolanie na pojednávanie, nedoručenie podstatných podaní a pod.), ktorý procesnej strane objektívne znemožní realizáciu jej procesných oprávnení. Nesprávne právne posúdenie veci - či už formou aplikácie nesprávnej právnej normy alebo nesprávnym výkladom správne zvolenej normy - však nepredstavuje zmätočnosťnú vadu, ale môže byť posudzované výlučne cez prizmu uplatneného dôvodu podľa § 421 CSP. Pokiaľ teda dovolatelia odvolaciemu súdu vytýkajú nesprávne hmotnoprávne závery týkajúce sa podmienok zápisu vydržaného práva do katastra nehnuteľností (najmä nerešpektovanie § 67 ods. 5 katastrálneho zákona), ide o klasickú kritiku meritórneho právneho posúdenia. Táto argumentácia tak nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

12. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolatelia namietali, že odvolací súd rozhodnutie založil na posúdení zásadnej právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Prezentovaná právna otázka spočíva v úvahe, či vecné bremeno vzniknuté vydržaním reálne existuje, ak pôvodný rozsudok pre formálne chyby (chýbajúce úradné overenie referenčného geometrického plánu) nie je možné zapísať záznamom do katastra nehnuteľností.

13. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že za účelom zjednotenia rozdielnej rozhodovacej praxe už najvyšší súd stabilizoval záväzné právne názory na otázku prejudiciálnej záväznosti súdnych rozhodnutí a povahy zápisu práv vznikajúcich ex lege do katastra nehnuteľností. Problematikou judikátornej záväznosti skoršieho rozsudku sa vyčerpávajúco zaoberal najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/44/2010 (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2013 pod č. R 40/2013). Podľa právnej vety publikovaného rozhodnutia : „ Pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením.

14. Subsumujúc túto judikatúru na zistený skutkový stav prejednávanej veci, dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd nepochybil. Okresný súd Stará Ľubovňa v rozsudku sp. zn. 7C/325/2015 s konečnou platnosťou posúdil a ustálil, že Obec po splnení všetkých materiálnych podmienok vydržania ex lege nadobudla právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Deklaratórny výrok tohto právoplatného rozsudku pôsobí podľa ustanovenia § 228 ods. 1 CSP inter partes, pričom viaže nielen samotné strany sporu, ale zaväzuje aj ich právnych nástupcov.

15. Dovolatelia pri svojej argumentácii nesprávne spájajú podmienky pre zmluvné nadobudnutie vecného práva s pravidlami pre právo vzniknuté vydržaním. Kým pri zmluvnom prevode sa na reálny vznik vecnoprávnych účinkov (podľa § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka) nevyhnutne vyžaduje perfektný vklad do katastra nehnuteľností, pri práve vzniknutom vydržaní nastáva jeho vznik nezávisle od vôle strán priamo splnením zákonných požiadaviek (§ 134 Občianskeho zákonníka). Katastrálny zákon v § 34 ods. 1 túto skutočnosť zohľadňuje a jasne vymedzuje, že práva vzniknuté vydržaním sa do katastra nezapisujú vkladom, ale výlučne záznamom. Takýto záznam (podľa § 5 zákona č. 162/1995 Z. z.) slúži primárne iba na preukázanie existujúceho stavu, plní čisto evidenčné funkcie a zásadne nemá právotvorné (konštitutívne) účinky, ktoré by mali vplyv na samotný vznik či zánik predmetného práva k nehnuteľnosti.

16. Geometrický plán č. 13/2014, vypracovaný geodetom Z. Š., nebol úradne overený okresným úradom v zmysle § 67 ods. 5 zákona č. 162/1995 Z. z., čo následne (po vydaní protestu prokurátora) znemožnilo vykonanie administratívneho úkonu záznamu na listoch vlastníctva č. 3977 a 1399. To

neznamená automatické anulovanie, či stratu samotného hmotného práva vecného bremena. Aj keď hmotné právo preukázateľne existuje, len jeho presný topografický rozsah dočasne nespĺňa evidenčné parametre katastra pre zápis. Súd nižšej inštancie preto posúdili vec a dospeli k správne mu záveru, že nebol daný žiadny právny základ na vyhovie nie žalobe o určenie nenadobudnutia tohto práva. Dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. b) CSP tak nemožno považovať za preukázaný, keďže odvolací súd nevyriešil právnu otázku odlišne od ustálenej judikatúry dovolacieho súdu, ale vychádzal z nej pri svojom právnom posúdení.

17. Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd dovolanie žalobcov 1/ a 2/ podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

18. Dovolací súd rozhodnutie o priznaní nároku na náhradu trov konania žalovanej neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.